

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Λόγος Δίκαιος και Άδικος»

Συγγραφή: ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ) ΑΛΕΞΙΟΥ

Εφαρμογή: ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ) ΑΛΕΞΙΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310

459101,

Φαξ: 2310

459107,

e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Λόγος Δίκαιος και Άδικος

Εφαρμογή σεναρίου

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου

Δημιουργία σεναρίου

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

1ο Γενικό Λύκειο Συκεών Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

30-09-2013 έως 11-10-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δίκαιος και Άδικος Λόγος (σελ. 213 – 249 του σχολικού βιβλίου)

Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο –Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου (σελ. 283 -286 του σχολικού βιβλίου)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με φορητούς Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα

II. Εικονικός χώρος: Facebook

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Εφόσον, σύμφωνα με το σενάριο, οι προϋποθέσεις αφορούν τις ταυτότητες των μαθητών και του εκπαιδευτικού, τις προαπαιτούμενες γνώσεις για τους μαθητές, την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας και την προεργασία του δασκάλου, φρόντισα κατά πρώτο λόγο τον εξοπλισμό της τάξης με φορητούς υπολογιστές και βιντεοπροβολέα και τη σύνδεση των υπολογιστών στο διαδίκτυο. Φρόντισα επίσης να επικολλώ στην επιφάνεια εργασίας κάθε υπολογιστή, πριν την έναρξη κάθε δίωρου μαθήματος, το τμήμα του φύλλου εργασίας που αντιστοιχούσε στο μάθημα. (Επειδή πολύ συχνά συμβαίνει να χάνεται ό,τι παραμένει επί πολύ στην επιφάνεια εργασίας των φορητών υπολογιστών του σχολείου, διαίρεσα το φύλλο εργασίας σε τρία μέρη). Αξιοποίησα τη σελίδα της τάξης για το μάθημα της Έκθεσης στο Facebook, στην οποία ανεβάζουμε υλικό για την εκάστοτε ενότητα που επεξεργαζόμαστε, διατυπώνουμε απορίες, συζητάμε κτλ. Προσπάθησα επίσης να εκμεταλλευτώ τις γνώσεις και την καλή σχέση πολλών μαθητών με τους υπολογιστές και το διαδίκτυο προβάλλοντας και στους υπόλοιπους τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν, όταν αξιοποιούνται στο πλαίσιο της ανακάλυψης της γνώσης και της έκφρασης, της κοινοποίησης απόψεων, εργασιών κτλ.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου, Λόγος Δίκαιος και Άδικος, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση στοχεύει :

- α) στη διδασκαλία της ενότητας Δίκαιος και Άδικος Λόγος (εκτός από τα θέματα Εθνικισμός – Μεσσιανισμός) με έμφαση στην άρση της παρανόησης που συνήθως (και μάλλον σκόπιμα) προωθείται, πως ο λόγος της Παιδείας οφείλει να τηρεί ήπιους τόνους, να μην έρχεται σε ρήξη, να είναι υποχωρητικός στο όνομα της ευγένειας.
- β) στην επανάληψη – συστηματοποίηση των τρόπων ανάπτυξης παραγράφων, που οι μαθητές έχουν διδαχθεί στις προηγούμενες τάξεις, σπάνια όμως ολοκληρωμένα και με συστηματικό τρόπο.

Για τον σκοπό αυτό κατά τη σύνταξη του σεναρίου επιλέχτηκε να χρησιμοποιηθούν κυρίως τα κείμενα που περιλαμβάνει το σχολικό βιβλίο (κατάλληλα για την αποκάλυψη της στρέβλωσης που επιχειρείται να δοθεί στο χαρακτήρα του λόγου της Παιδείας) και να καλυφθεί έτσι θεματικά η ενότητα Δίκαιος και Άδικος λόγος. Παράλληλη στόχευση, σύμφωνα με το σενάριο, είναι να αποκτήσουν οι μαθητές τη δεξιότητα να αναγνωρίζουν τον (τους) τρόπο (τρόπους) ανάπτυξης των παραγράφων ενός κειμένου και να παράγουν λόγο (παραγράφους) με προκαθορισμένους τρόπους ανάπτυξης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το σενάριο:

«Η επιλογή του θέματος υπάκουσε στην ανάγκη να διδαχθούν οι αντίστοιχες ενότητες του σχολικού βιβλίου. Είναι γνωστό σε όσους διδάσκουν στη Γ΄ Λυκείου

ότι το κεφάλαιο Δίκαιος και Άδικος Λόγος παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσκολία να διδαχθεί, αφενός γιατί δεν έχει βάση ειδολογική (δεν ασχολείται, δηλαδή με ένα είδος λόγου –π.χ. άρθρο ή επιφυλλίδα– που στεγάζει ποικίλα θέματα), αλλά θεματική και αφετέρου επειδή διδάσκεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς που και ο χρόνος πιέζει (οπότε διδασκαλία του απαιτεί περισσότερη συστηματοποίηση) και οι μαθητές είναι κουρασμένοι .

Εκτιμώντας ότι το σχολικό εγχειρίδιο περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά κείμενα δεν επιχειρήθηκε η αντικατάστασή τους, αλλά καταβλήθηκε προσπάθεια να δοθεί ένας επιπλέον ρόλος με το «πάντρεμα» της διδασκαλίας τους με αυτή των τρόπων ανάπτυξης παραγράφων. Γι' αυτό τον λόγο γίνονται συχνά παραπομπές στο ψηφιακό βιβλίο, στη διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας, που, δυστυχώς, οι περισσότεροι μαθητές αγνοούν τις δυνατότητες που προσφέρει η χρήση του και κατά τη διδασκαλία στην τάξη, αλλά και στο προσωπικό τους διάβασμα στο σπίτι.

Τέλος, επειδή η παραγωγή λόγου είναι βέβαια ένα 'τελικό' ζητούμενο και για τις Πανελλαδικές εξετάσεις, πιστεύοντας όμως πως δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά απλώς ένα στάδιο στην κατάκτηση της γλώσσας που προϋποθέτει τον βιωματικό λόγο και την προσωπική παραγωγή νοήματος και ιδεολογίας, η συγγραφή παραγράφων, σύμφωνα με το φύλλο εργασίας, αποτελεί προϊόν συζήτησης στην ομάδα και συλλογικής εργασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση συνεπικουρούν και οι βιωματικές και ομαδο-συνεργατικές προσεγγίσεις στις μεθόδους της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας.

Όσον αφορά τον ρόμβο της γλωσσικής εκπαίδευσης, αγγίζονται όλες οι πλευρές, ωστόσο ενεργοποιούνται κυρίως οι γνώσεις για τον κόσμο, η επανεξέταση στάσεων και αξιών (π.χ. ο χαρακτήρας του λόγου της Παιδείας). Έμφαση δίνεται σε γνώσεις για τη γλώσσα αναγκαίες για την αντιμετώπιση των Πανελλαδικών εξετάσεων, ενώ οι διδακτικές πρακτικές που εφαρμόζονται προωθούν σε αρκετό βαθμό τη συνεργασία σε ομάδες. Τέλος, οι μαθητές και μαθήτριες αναπτύσσουν

μεταγνωστικές δεξιότητες, καθώς ανιχνεύουν τη διαδικασία της μάθησης που ξεκινά από προγενέστερες γνώσεις και σταδιακά μετεξελίσσεται».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Σύμφωνα με το σενάριο:

«η επιλογή της συγκεκριμένης θεματικής αποσκοπεί να οδηγήσει τους μαθητές στη διατύπωση προβληματισμών και συμπερασμάτων για τη λειτουργία του εξουσιαστικού λόγου και του λόγου της Παιδείας.

Οι μαθητές καλούνται:

- να αντλήσουν πληροφορίες και να παραγάγουν νοήματα από διαφορετικές πηγές·
- να αποκωδικοποιήσουν μηνύματα, ιδεολογίες, αξίες από το προς πραγμάτευση υλικό·
- να εξαγάγουν και να διατυπώσουν προφορικά και γραπτά τα δικά τους συμπεράσματα που θα συνάγουν από τα παραπάνω ή κάποιες άλλες σκέψεις που θα τους γεννηθούν με αφορμή αυτά».

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο συνταγμένο σενάριο διατυπώνονται οι παρακάτω στόχοι:

- «να αποκωδικοποιήσουν οι μαθητές μηνύματα, ιδεολογίες, αξίες από διαφορετικά είδη κειμένων ή από άλλες πηγές λόγου (εικόνες)·
- να παραγάγουν προφορικό λόγο συμμετέχοντας σε ομαδική συζήτηση από την οποία θα προκύψουν γραπτά κείμενα·

- να συνθέτουν και να διατυπώνουν λογικά οργανωμένο λόγο είτε προφορικό, είτε γραπτό, είτε υβριδικό προσαρμόζοντας και το ύφος στην εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση·
- να παράγουν πολυτροπικά κείμενα (παρουσίασης – κριτικής)·
- να καταλήξουν στην παραγωγή ‘δοκιμιακού’ λόγου καλύπτοντας τις απαιτήσεις των Πανελλαδικών εξετάσεων».

Γραμματισμοί

Σύμφωνα με το σενάριο:

«Όσον αφορά στην παιδαγωγική των γραμματισμών, η παρούσα πρόταση εντάσσεται στα πλαίσια των ‘πολυγραμματισμών’. Πιο αναλυτικά μπορούν να περιγραφούν οι παρακάτω στόχοι:

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

- Οι μαθητές εξασκούνται στην παραγωγή κειμένων σε προφορικό και γραπτό λόγο: κείμενα παρουσίασης και κριτικής. Ασκούνται και σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο (παρουσίαση των κειμένων που παρήγαγε η ομάδα).

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται να ασκηθούν οι μαθητές:

- στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων γραπτού λόγου·
- στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων οπτικών (εικόνας)·
- στην παραγωγή νοήματος από την ανάλυση όλων των παραπάνω γλωσσικών και μη μηνυμάτων (πολυτροπικός γραμματισμός)·
- στην παραγωγή ψηφιακών κειμένων με την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Κριτικός γραμματισμός

- Να διατυπώσουν τους προσωπικούς τους προβληματισμούς, τις προσωπικές τους τοποθετήσεις και ίσως τις δικές τους απόψεις για τον ρόλο που διαδραματίζει ο λόγος της εξουσίας, αλλά και ο λόγος της Παιδείας».

Διδακτικές πρακτικές

Στο συνταγμένο σενάριο σημειώνονται οι παρακάτω πρακτικές:

- «Εξάσκηση στην ενεργητική ακρόαση (Μαθαίνω να ακούω τον συνομιλητή μου για να συνθέτω απόψεις και να καταλήγω σε επιχειρήματα και συμπεράσματα).
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας μέσα από την ομαδο-συνεργατική δουλειά.
- Ιδεοθύελλα: Οι μαθητές προτείνουν συμβολισμούς που μπορούν να αποδοθούν στην εικόνα σχηματίζοντας ένα πλαίσιο πάνω στο οποίο θα προσαρτηθούν περαιτέρω πληροφορίες .
- Χρήση των ΤΠΕ: Οι μαθητές εργάζονται ομαδικά κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών, κυρίως του διαδικτύου για την αξιοποίηση του υλικού που θα χρησιμοποιήσουν κατά την παρουσίασή τους στην τάξη, αλλά και για το προσωπικό τους διάβασμα στο σπίτι.»

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο,αφόρμηση αποτέλεσε κυρίως η ένσταση στην αντίληψη που συνήθως προωθείται ότι η γλώσσα της Παιδείας πρέπει να είναι ήπια, να αποφεύγει τις συγκρούσεις, να είναι ευγενής, άρα να τη διακρίνει η υποχωρητικότητα. Μια τέτοια αντίληψη αποκλείει τη διεκδίκηση και τη μαχητικότητα σε πλαίσιο ευγένειας και ευπρέπειας. Επιπλέον, η διαπίστωση της

έκπληξης των μαθητών, κατά τη διδασκαλία αυτής της ενότητας, όταν συνειδητοποιούν πως ο λόγος της Παιδείας δεν μπορεί παρά να είναι μαχητικός. Αφόρμηση για τη σύνταξη του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου επίσης υπήρξε η αναγκαιότητα της διδασκαλίας των αντίστοιχων ενοτήτων με συντομία και συστηματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο:

Το σενάριο αξιοποιεί α) τα θέματα που εντάσσονται στην ενότητα Δίκαιος και Άδικος Λόγος β) τη θεωρία για την ανάπτυξη παραγράφων που διατυπώνεται στο παράρτημα και συγκεκριμένα στις σελίδες 283 -287.

Ικανοποιεί επίσης, τους στόχους που θέτει το Π.Σ. σε ότι αφορά την κατανόηση και τη χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου, την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού και την απόκτηση γνώσεων που καθιστούν τους μαθητές σκεπτόμενα άτομα και ενεργούς πολίτες.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

«Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο:

Το σενάριο κατευθύνει τους μαθητές σε αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Τους ασκεί στη χρήση των ψηφιακών βιβλίων και τους γνωρίζει τις δυνατότητες που αυτά προσφέρουν (υπερδεσμοί κτλ.). Οι μαθητές στην τάξη διαβάζουν, αποδομούν κείμενα και συνθέτουν δικά τους εργαζόμενοι ομαδικά γύρω από υπολογιστές. Επίσης, η εργασία στο Facebook τους δίνει την ευκαιρία να αναρτούν και να κοινοποιούν τα κείμενά τους στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Να επιστρέφουν σε αυτά και να τα συμβουλεύονται, όποτε θέλουν από το σπίτι τους. Συμβάλλει δηλαδή το σενάριο στη δημιουργία νέων ταυτοτήτων ικανών να κινούνται με ευχέρεια στην κοινωνική πραγματικότητα, όπως αυτή προκύπτει στο νέο περιβάλλον γνώσης.»

Κείμενα

1. «Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας», σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 220 -223
2. Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 283 - 286
3. «Ο διάλογος Προμηθέα-Ερμής», σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 226 -227.
4. «Ο Διάλογος Αντιγόνης Κρέοντα», σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 229 -230.
5. Η απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 230 -231.
6. «Ομιλία» του Γ. Σεφέρη στη Σουηδική Ακαδημία της Στοκχόλμης, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 232 -233.
7. Κείμενα των σχολικών εγχειριδίων που ανθολογήθηκαν από τα αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του ΕνβέρΧότζια, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ , σελ. 244 -246.
8. Κ. Π. Καβάφη, [Συχνά παρατηρώ],
(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987)
<http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=4>
9. Κ. Π. Καβάφη, [Τι απαίσιο πράγμα]
(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987) ,

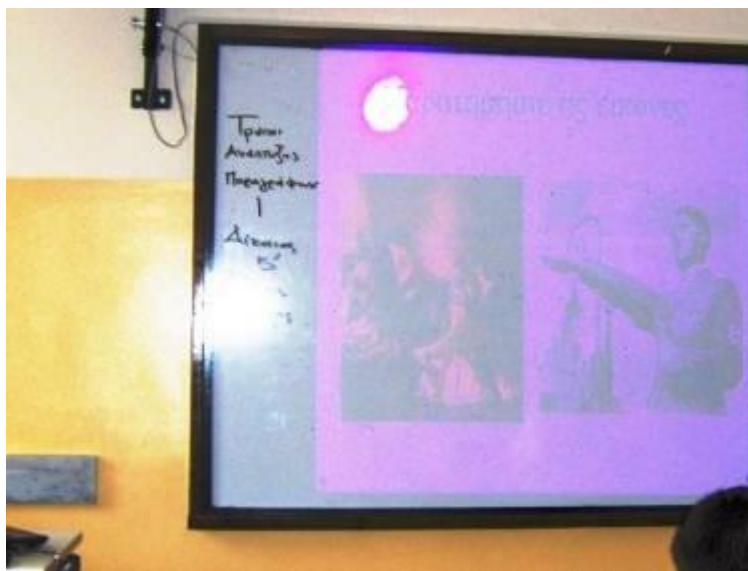
<http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=25>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο δίκωρο (στη σχολική αίθουσα –οργάνωση τάξης ομαδοσυνεργατική)

Ανακοίνωσα στην τάξη και ανέγραψα στον πίνακα ότι στη σειρά μαθημάτων που θα ακολουθήσει θα ασχοληθούμε με τους *τρόπους ανάπτυξης παραγράφων* σε συνδυασμό με την ενότητα του σχολικού βιβλίου *Δίκαιος και άδικος λόγος*. Έκρινα καλό να ενημερώσω την τάξη από την αρχή και όχι στα επόμενα βήματα, όπως προβλέπεται στο σενάριο, γιατί μου τέθηκε σχετική ερώτηση από κάποιο μαθητή.

Στη συνέχεια πρόβαλα (μέσω του προβολικού) τον πίνακα του Γύζη «Κρυφό σχολειό» και τη φωτογραφία του Χίτλερ που περιλαμβάνονται στο σχολικό βιβλίο, ενώ ζήτησα από τους μαθητές μου να ανοίξουν και το σχολικό βιβλίο στις σελίδες 222 και 223, επειδή μια βλάβη του προβολικού δεν απέδιδε με την ευκρίνεια που θα ήθελα τις εικόνες.

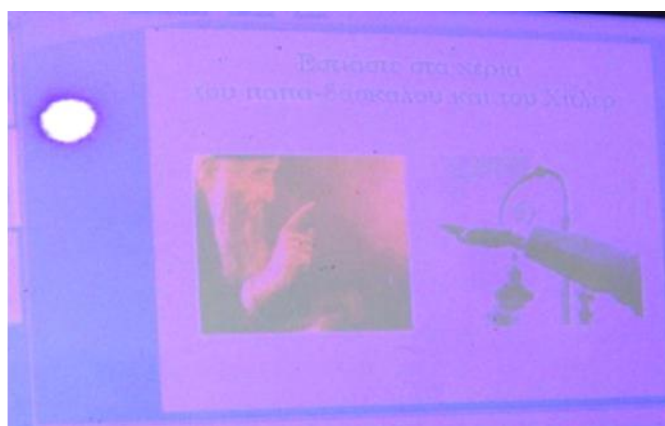
Εικόνα 1. Οι εικόνες δεν προβάλλονται με την απαιτούμενη ευκρίνεια

Ζήτησα να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τις εικόνες:

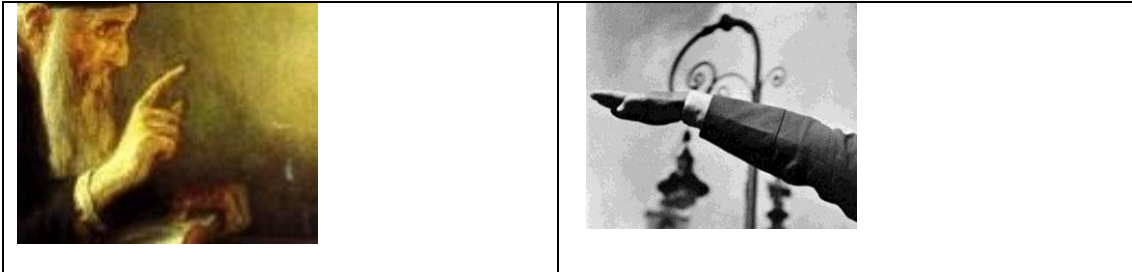

Οι μαθητές εύκολα εντόπισαν ότι ο πίνακας του Γύζη εικονίζει εκπαιδευτική διαδικασία που τη χαρακτηρίζει ο διάλογος και η υποβολή, ενώ εντόπισαν την απουσία διαλόγου και την επιβολή ως χαρακτηριστικά της φωτογραφίας του Χίτλερ.

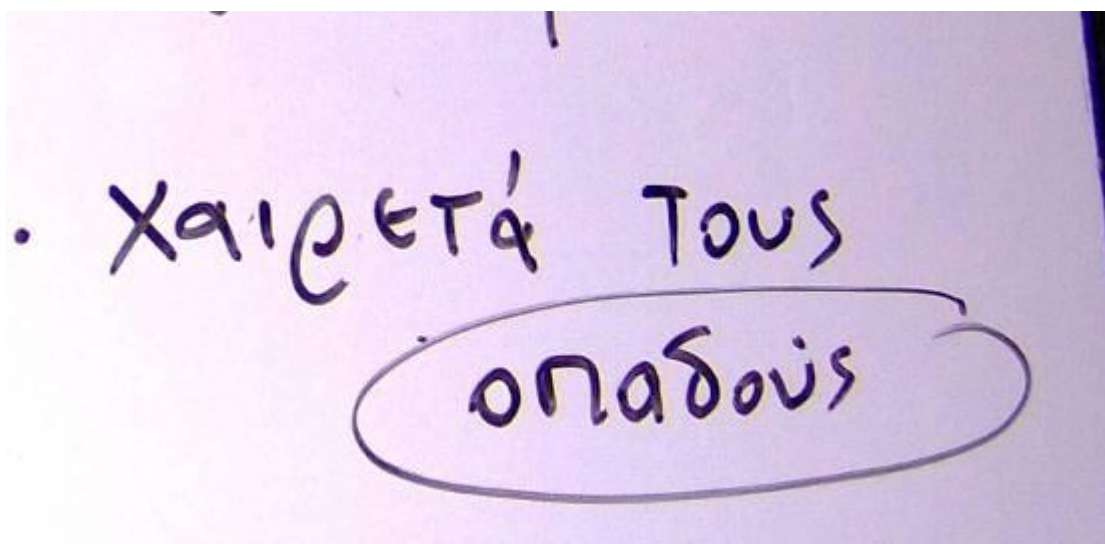
Στη συνέχεια μέσω της δεύτερης διαφάνειας τους ζήτησα να εστιάσουν στα χέρια του παπα-δάσκαλου και του Χίτλερ. Να συζητήσουν με την ομάδα τους και να εκφραστούν με πέντε ρήματα συμπληρώνοντας τις φράσεις: «Το χέρι του παπα-δάσκαλου ...» και «Το χέρι του Χίτλερ...»

Εικόνα 2. Εστιάστε στο χέρι...

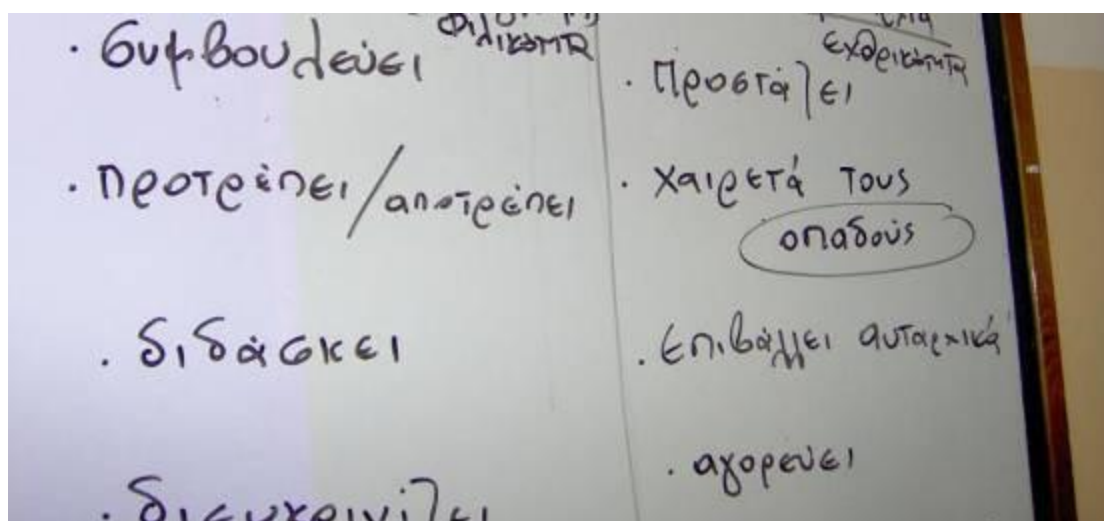

Ενώ ο μαθητής της πρώτης ομάδας ανακοίνωνε τα ρήματα στα οποία κατέληξαν, μαθητές από άλλες ομάδες αντέδρασαν για τα ρήματα «προστάζει» και «επιβάλλει», που απέδωσε η πρώτη ομάδα στο χέρι του Χίτλερ. Είπαν ότι μπορεί απλώς να χαιρετά. Τους απάντησα ότι θα σημειώσουμε όλα τα ρήματα στον πίνακα και θα τα συζητήσουμε. Έτσι, άρχισα εγώ –κι όχι οι εκπρόσωποι των ομάδων, όπως προβλέπει το σενάριο- να σημειώνω τα ρήματα που πρότειναν οι μαθητές. Οι μαθητές που διαφωνούσαν μου υπαγόρευσαν ότι το χέρι του Χίτλερ «χαιρετά τους οπαδούς του» και άρχισαν να αναλύουν τον χαιρετισμό: τα δάχτυλα ενωμένα γιατί και οι οπαδοί είναι ενωμένοι κτλ.

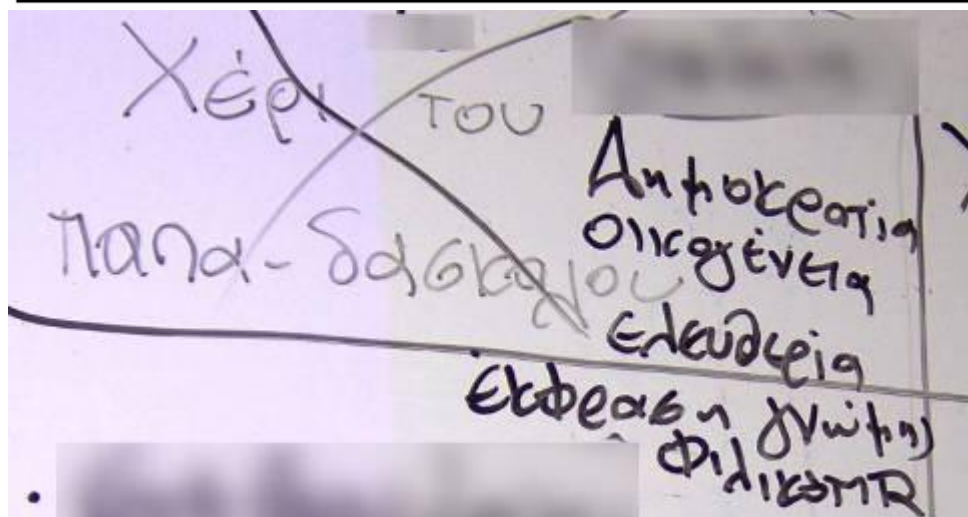
Εικόνα 3. Κύκλωσα τη λέξη οπαδούς

Αντίθετα στο χέρι του παπα-δάσκαλου διέκριναν «εγωισμό», αφού ξεχωρίζει το ένα δάχτυλο, από τα πολλά. Πιάστηκε από τη λέξη «οπαδοί», την κύκλωσα και ζήτησα από την τάξη να εκφράσει τις απόψεις της. Ακολούθησε συζήτηση σε αρκετά υψηλούς τόνους. Δικαιολογημένα, γιατί δυο μέρες πριν, το Σάββατο που πέρασε, είχαν προηγηθεί συλλήψεις μελών της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής.

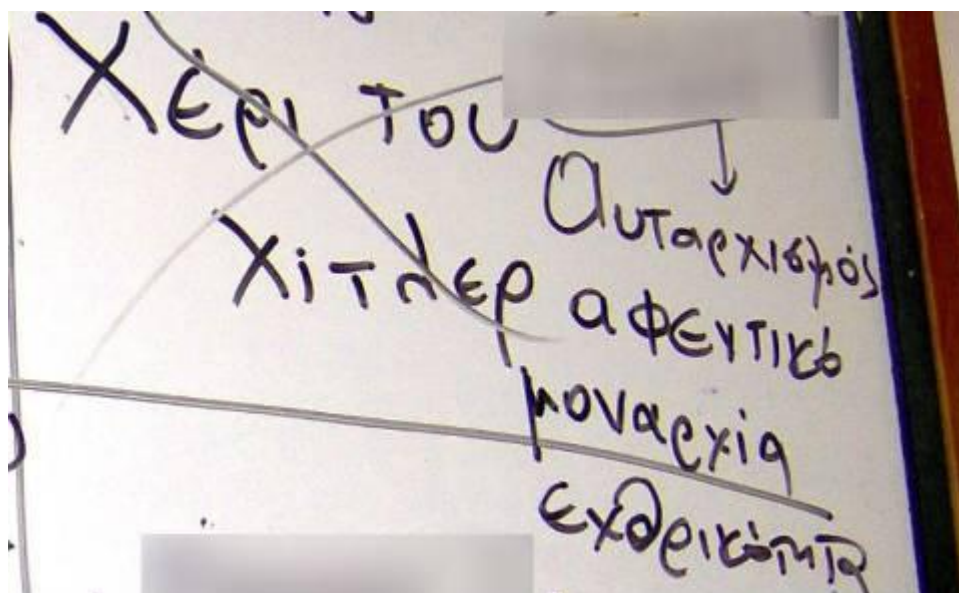
Εικόνα 4. Μερικά από τα ρήματα που σημειώθηκαν στον πίνακα

Κατόπιν ζήτησα από τους μαθητές να σκεφθούν τι θα μπορούσαν να εκφράζουν τα δυο χέρια. Οι μαθητές προτείνουν συμβολισμούς για το χέρι του παπα-δάσκαλου όπως οικογένεια, δημοκρατία, ελευθερία, έκφραση γνώμης, φιλικότητα.

Εικόνα 5. Λεπτομέρεια από τον πίνακα

Ενώ για το χέρι του Χίτλερ αυταρχισμό, αφεντικό, μοναρχία, εχθρικότητα.

Εικόνα 6. Λεπτομέρεια από τον πίνακα

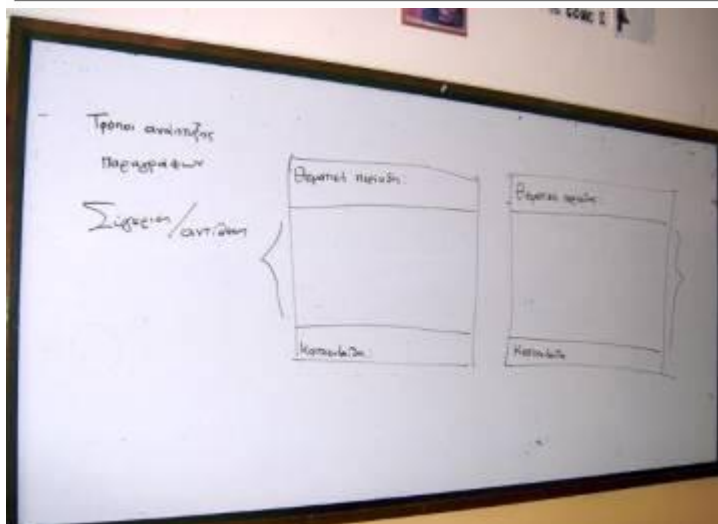
Κατέληξα επισημαίνοντας ότι το σχολικό μας βιβλίο στοιχίζει στο χέρι του παπαδάσκαλου τη γλώσσα της Παιδείας και με αυτή τον Δίκαιο λόγο, ενώ στο χέρι του Χίτλερ τη γλώσσα της (αυταρχικής) Εξουσίας και με αυτή τον Άδικο λόγο.

Κάλεσα τους μαθητές να ανοίξουν και να ασχοληθούν με το [πρώτο φύλλο εργασίας](#). Μετά από λίγα λεπτά χτύπησε το κουδούνι.

Εικόνα 7. Οι ομάδες εργάζονται

Την επόμενη διδακτική ώρα οι μαθητές συνέχισαν την εργασία τους. Κάποια στιγμή, μία ομάδα ζήτησε βοήθεια σχετικά με τη δομή της παραγράφου που αναπτύσσεται με σύγκριση-αντίθεση. Διέκοψα την εργασία των ομάδων, σχεδιάσαμε στον πίνακα τους τρόπους με τους οποίους δομούνται οι παράγραφοι που αναπτύσσονται με σύγκριση-αντίθεση και κατόπιν οι ομάδες επέστρεψαν στην εργασία τους.

Εικόνα 8. Σχεδιάζοντας τη δομή της παραγράφου. Στη συνέχεια προστέθηκαν οι λεπτομέρειες που αφορούν το διαφορετικό τρόπο της σύγκρισης.

Το χτύπημα του κουδουνιού βρήκε τους μαθητές να έχουν ολοκληρώσει την εργασία τους την οποία μου παρέδωσαν άλλοι σε ηλεκτρονική μορφή και άλλοι χειρόγραφα. Δεν προλάβαμε να ανακοινώσουμε τις παραγράφους που γράψαμε (χάσαμε αρκετό χρόνο συζητώντας για τη δομή της παραγράφου) και αφήσαμε αυτή την εργασία για την επόμενη διδακτική ώρα. Δεν παρέλειψα να τους δώσω και την εργασία για το σπίτι, όπως προβλέπει το σενάριο. Από το σπίτι μου ανάρτησα στη σελίδα μας ορισμένες από τις παραγράφους που, όπως διαπίστωνα, επισκέφτηκαν αρκετοί μαθητές.

Εικόνα 9. Από τη σελίδα του μαθήματος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

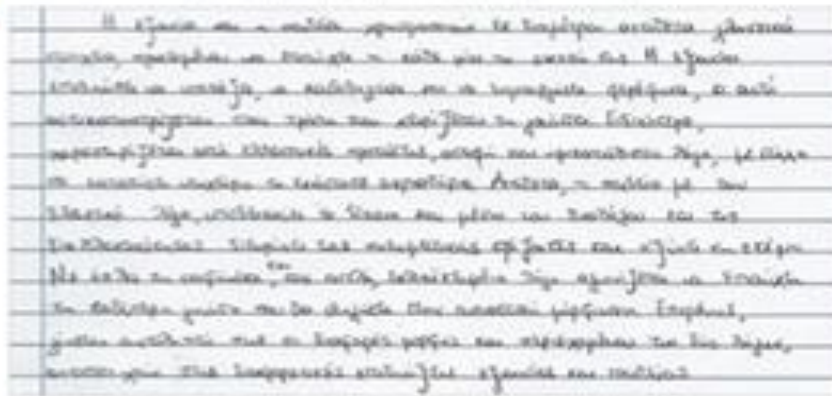

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Giouli Alexiou

Μια πολύ καλή παράγραφος με σύγκριση αντίθεση

Μου αρέσει - Σχολιάστε - Να μην παρακολουθώ τη δημοσίευση - 3

Οκτωβρίου 2017

Αρέσει σε

Την είδαν 14

Γράψτε ένα σχόλιο...

Giouli Alexiou

Συνεργαζόμαστε γράφοντας παραγράφους

Εικόνα 10. Από τη σελίδα του μαθήματος

2^ο δίωρο (στη σχολική αίθουσα –οργάνωση τάξης ομαδοσυνεργατική)

Η διδακτική ώρα ξεκίνησε με την προβολή, ανάγνωση και σχολιασμό των παραγράφων που γράφηκαν την προηγούμενη διδακτική ώρα. (Ευτυχώς που αποκαταστάθηκε το πρόβλημα με το προβολικό).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

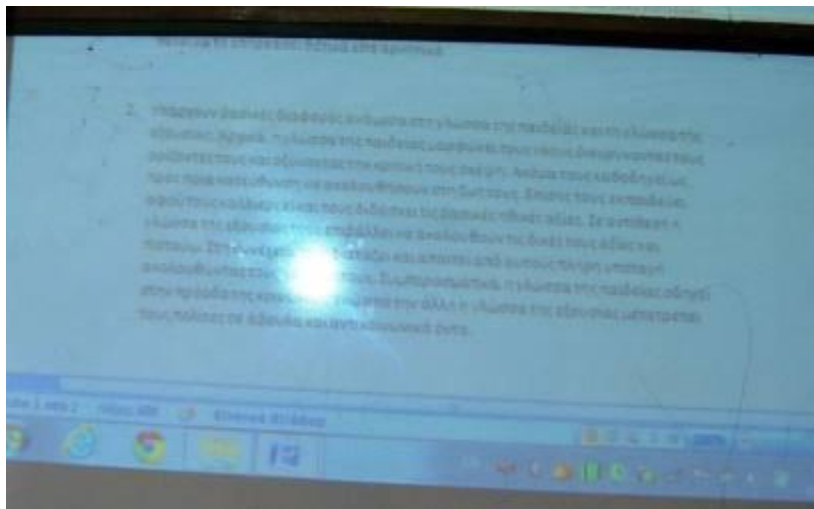
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

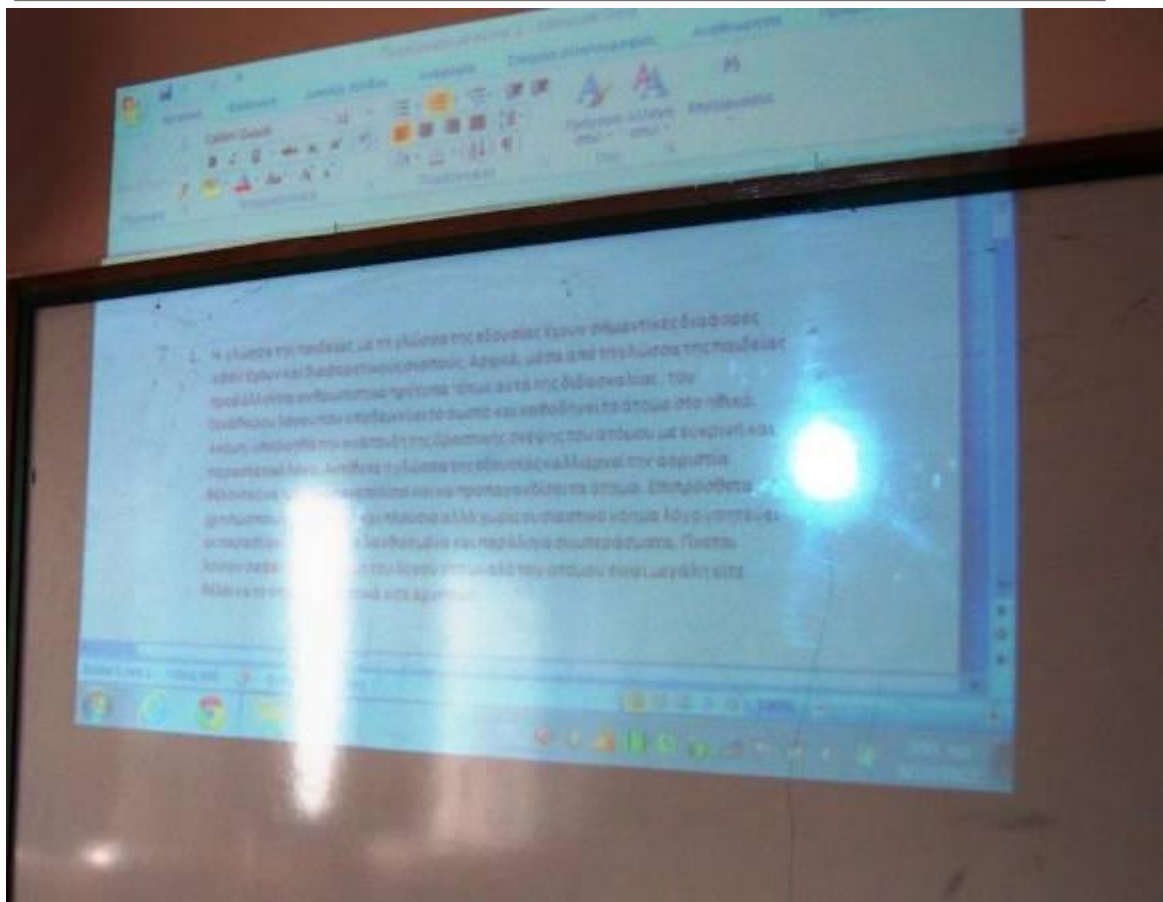
ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η Εξουσία και η παιδεία χρησιμοποίησαν ΕΚ διαμέτρου αντίθετα γλωσσικά στοιχεία, προερίθωσαν να επιτύχει η κάθε μία το σκοπό της. Η Εξουσία επιδιώκει να υποτάξει, να καθυστερήσει και να δημιουργήσει φερόματα, κι αυτό αντικατοπτρίζεται στην τρέση που χειρίζεται τη γλώσσα. Ειδικότερα, χαρακτηρίζεται από ελαστικές προσεγγίσεις, ασάφει και ημικατάσταση λόγου, με στόχο να κατακόψει οποιοδήποτε εφάμιλλο ακροατήριο. Αντίθετα, η παιδεία με τον διδακτικό λόγο, υποδεικνύει το δίκαιο και μέσω του διαλόγου και της διαπραγματευτικότητας σιγουρεύει τον πνευματικούς ορίζοντες και οδηγεί τη σκέψη. Η Εξουσία, στην αντίθετη, ενισχύει το λόγο αμφισβητώντας να επιτύχει τη καλύτερη γνώση που θα οδηγεί στον αυτοδυναμία μάρτυρα. Επιμένει, όμως, αντίθετα πως οι διαφορές μορφών και περιεχομένου των δύο λόγων, αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές επιδιώξεις Εξουσίας και παιδείας.

Εικόνα 11. Η «χειρόγραφη» παράγραφος

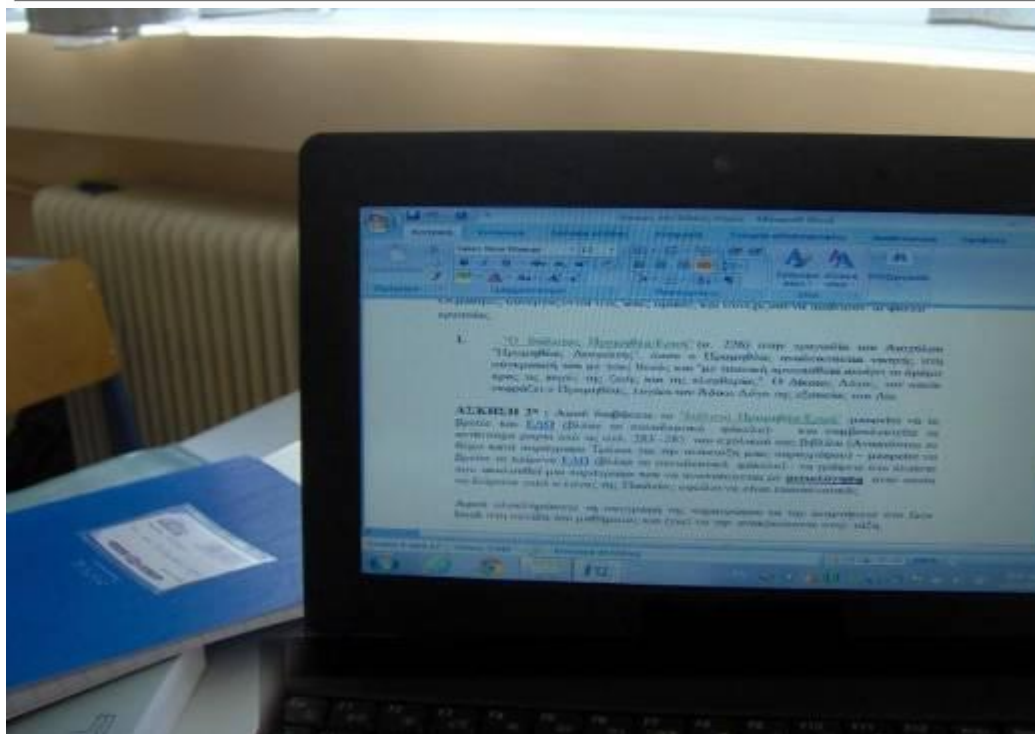

Εικόνα 12. Μια δεύτερη παράγραφος

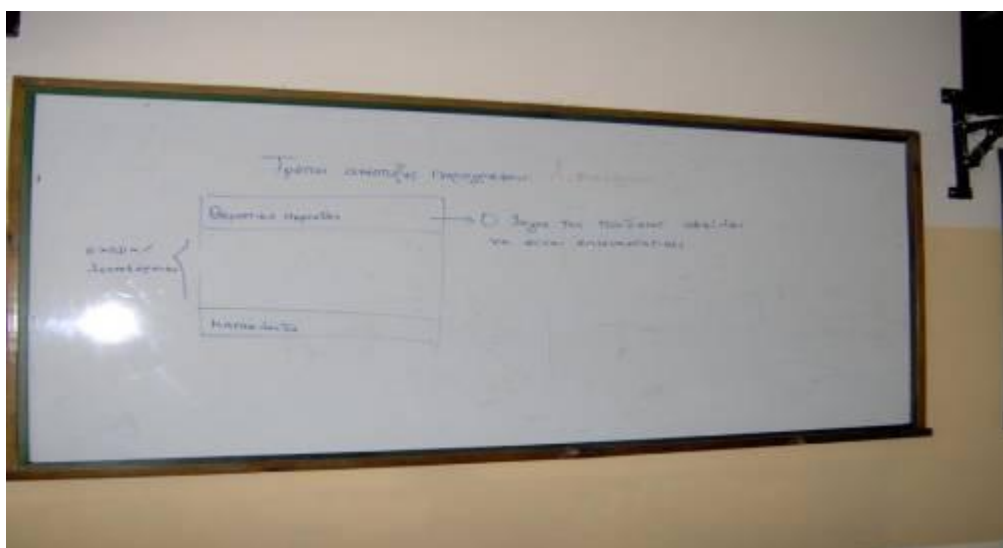
Εικόνα 13. Άλλη μια παράγραφος με σύγκριση αντίθεση

Ωφέλησε κατά τη γνώμη μου πολύ το γεγονός ότι οι παράγραφοι είχαν αναρτηθεί στο Facebook και μπόρεσαν οι μαθητές να τις διαβάσουν από πριν. Αφού σχολιάστηκαν οι παράγραφοι οι ομάδες άνοιξαν το [φύλλο εργασίας](#) και άρχισαν να εργάζονται, όπως προβλέπει το σενάριο, με στόχο δηλαδή τη συγγραφή παραγράφων με αιτιολόγηση.

Εικόνα 14. Ο υπολογιστής μιας ομάδας με το φύλλο εργασίας ανοιχτό

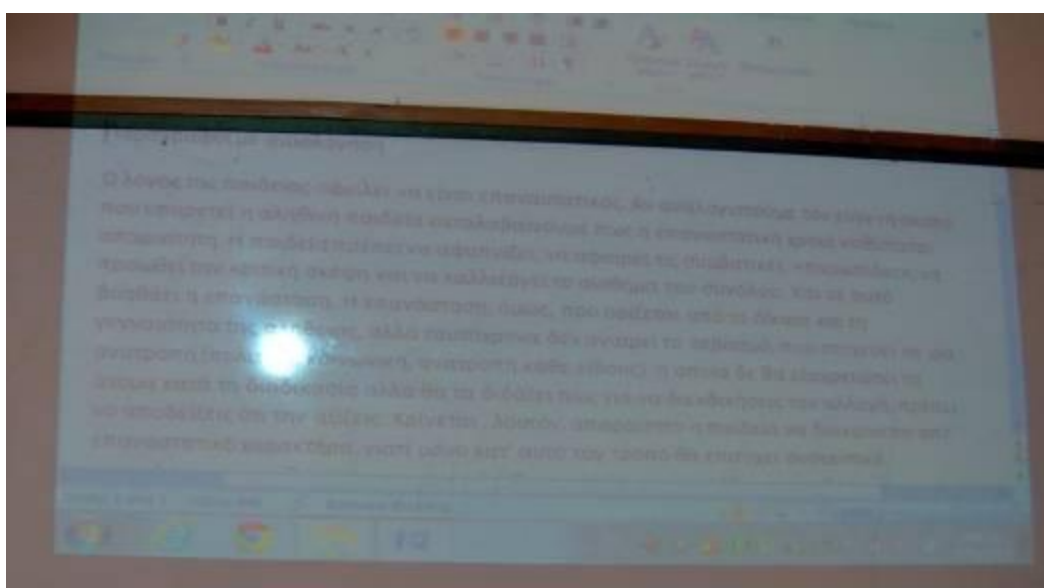
Οι μαθητές μιας ομάδας ζήτησαν να «σχεδιαστεί» στον πίνακα η δομή της παραγράφου, όπως και την προηγούμενη φορά.

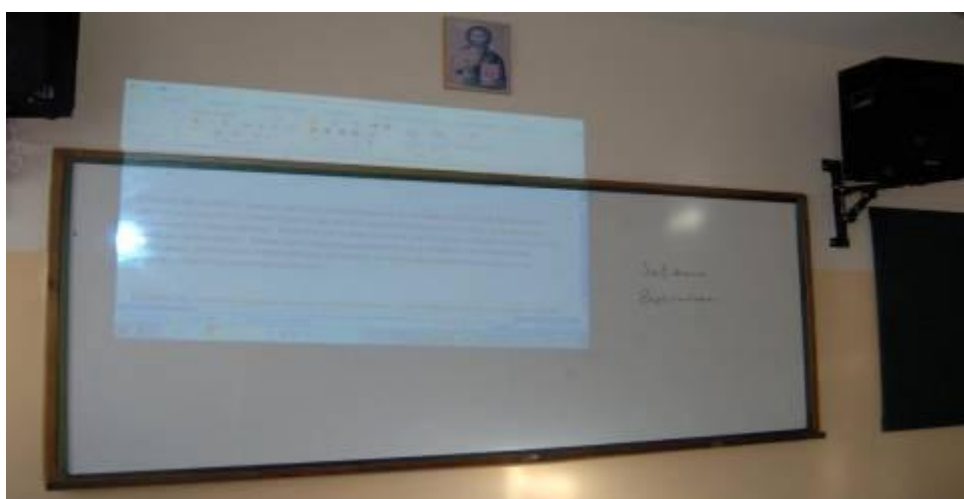
Εικόνα 15. Ο πίνακας της τάξης

Όταν ολοκληρώθηκε η συγγραφή παραγράφων, ακολούθησε η ανακοίνωσή τους στην τάξη και ο σχολιασμός. Οι μαθητές πρότειναν, αφού ήταν σε Word γραμμένες όλες οι παράγραφοι, να προβληθούν στον πίνακα για να μπορούν να παρακολουθήσουν καλύτερα. Έτσι, περάσαμε όλες τις παραγράφους στον υπολογιστή που ήταν συνδεδεμένος με το προβολικό και την επόμενη ώρα έγινε η προβολή των παραγράφων.

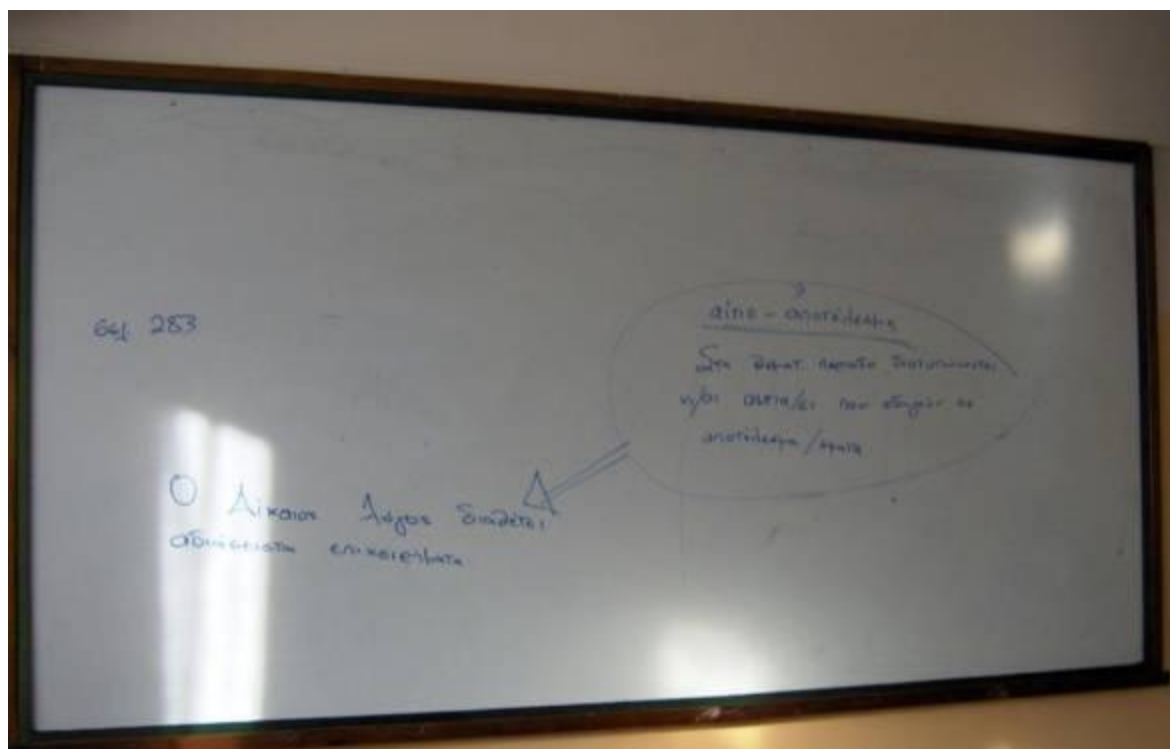
Εικόνα 16. Η παράγραφος που έγραψε η πρώτη ομάδα

Εικόνα 17. Μια ακόμη παράγραφος και δύο λέξεις (λεξιθηρία-βερμπαλισμός) που σημειώθηκαν κατά το σχολιασμό

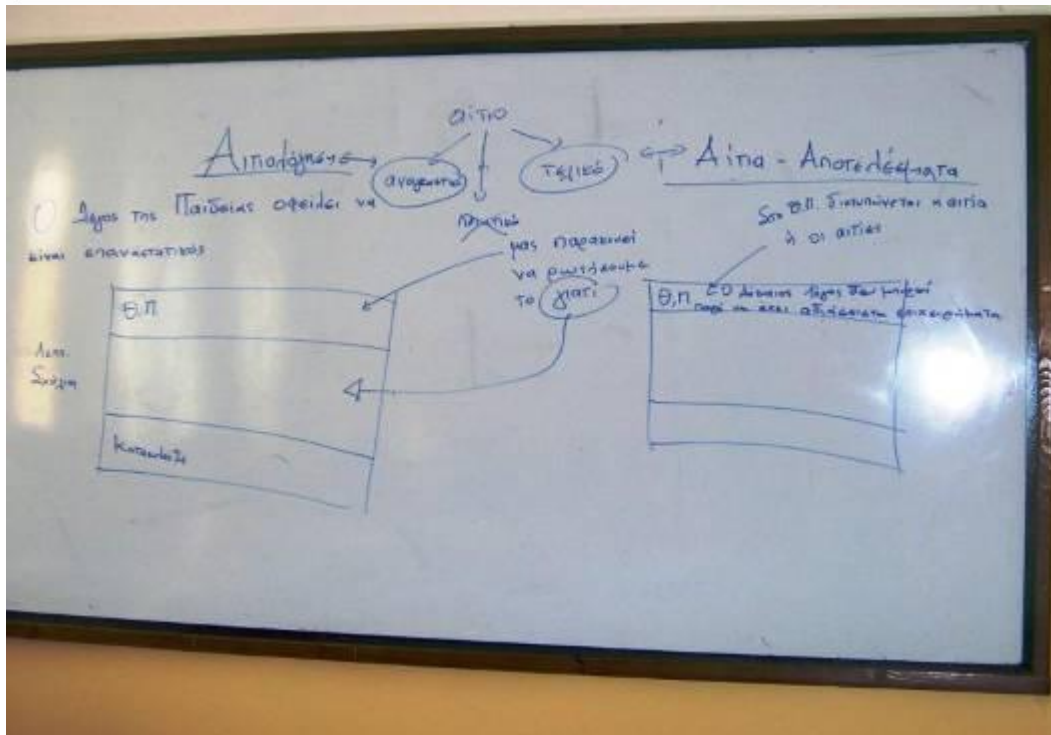

Συνεχίσαμε με τη συγγραφή παραγράφου με αίτια αποτελέσματα και παραδείγματα, ακολουθώντας το φύλλο εργασίας.

Εικόνα 18. Σημειώσεις στον πίνακα

Τέθηκε το πρόβλημα της διάκρισης ανάμεσα στην παράγραφο που αναπτύσσεται με αίτια αποτελέσματα και στην παράγραφο που αναπτύσσεται με αιτιολόγηση, ακολούθησε συζήτηση και αποφασίσαμε να επιμείνουμε με ασκήσεις σε μια άλλη ευκαιρία.

Εικόνα 19. προσπαθώντας να διακρίνουμε τις διαφορές ανάμεσα στην παράγραφο που αναπτύσσεται με αιτιολόγηση και σ' αυτή που αναπτύσσεται με αίτια αποτελέσματα

Οι μαθητές δυσκολεύτηκαν πολύ να συντάξουν παραγράφους με αίτια-αποτελέσματα και παραδείγματα. Μόνο μια ομάδα τα κατάφερε χωρίς τη βοήθειά μου. Ήταν η ομάδα που πρόλαβε να ολοκληρώσει την παράγραφο πριν χτυπήσει το κουδούνι. Οι υπόλοιπες δεσμεύτηκαν να ολοκληρώσουν την εργασία τους στο σπίτι και συμφωνήσαμε η παρουσίαση των παραγράφων να γίνει το επόμενο δίωρο.

3^ο δίωρο (στη σχολική αίθουσα –οργάνωση τάξης ομαδοσυνεργατική)

Το μάθημα ξεκίνησε με την παρουσίαση των εργασιών. Την παρουσίαση κάθε παραγράφου ακολουθούσε σχολιασμός και συζήτηση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Παράγραφος με αίτια αποτελέσματα και παραδείγματα

Ο δίκαιος λόγος δεν μπορεί παρά να διαθέτει αδιάσειστα επιχειρήματα. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται από τα θετικά αποτελέσματα, απόρροια της παρουσίασης και της υποστήριξης αυτών των λογικά τεκμηριωμένων θέσεων. Ειδικότερα, μέσω των αδιαμφισβήτητων αποδεδειγμένων απόψεων, το άτομο ενισχύει την επιρροή του στο ακροατήριο ή τους συνομιλητές του, καταφέρνοντας να τους πείσει και να τους οδηγήσει στην αποδοχή της ορθότητας των ιδεών του. Επιπλέον, τέτοιου είδους επιχειρήματα οδηγούν –συνήθως- στην αποκάλυψη και τη γνώση της αλήθειας, προϋποθέτοντας βέβαια, την κριτική σκέψη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο δικανικός λόγος, όπου μόνο η αδιάσειστη επιχειρηματολογία και η κατάθεση αληθινών στοιχείων μπορεί να οδηγήσει ασφαλώς την απόδοση δικαιοσύνης.

Εικόνα 20. Προσπάθεια μαθητών

Αίτια αποτελέσματα και παραδείγματα

Ο δίκαιος λόγος δεν μπορεί παρά να διαθέτει αδιάσειστα επιχειρήματα. Αποτέλεσμα αυτών των ακράδαντων επιχειρημάτων είναι να υπερισχύει και να υπερτερεί του άδικου λόγου οδηγώντας στην επικράτηση του ορθού και του δίκαιου. Ακόμα και στην περίπτωση παροδικής κυριαρχίας του άδικου λόγου γρήγορα αποκαλύπτεται η σαθρότητα των απλώς αληθοφανών επιχειρημάτων με αποτέλεσμα την αποκατάσταση της αστάθειας αυτής. Τέλος, μέσω των ισχυρών επιχειρημάτων ο δίκαιος λόγος γίνεται αποδεκτός από ένα ευρύ κοινό. Για παράδειγμα στη βουλή μέσω του δίκαιου λόγου λαμβάνονται οι ορθές αποφάσεις και παύει να διακυβεύεται το μέλλον των πολιτών.

Εικόνα 21. Προσπάθεια μαθητών

Αίτια αποτελέσματα - παραδείγματα

Ο δίκαιος λόγος διαθέτει αδιάσειστα επιχειρήματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τις αλληπάλληλες αντιδράσεις από λασπολόγους, που όμως μη έχοντας βάση αποκαλύπτονται και αποτυγχάνουν. Ένα από τα πιο τρανταχτά παραδείγματα της καθημερινότητάς μας είναι η διαρκής δυσφήμιση της δικαιοσύνης από πολλούς πολιτικούς παράγοντες της χώρας μας. Ο αβάσιμος όμως λαϊκισμός που προωθείται συχνά από τα κόμματα συναντά εμπόδια στην επιχειρηματολογία και την αμεροληψία της δικαιοσύνης.

Εικόνα 22. Προσπάθεια μαθητών.

Στη συνέχεια οι μαθητές συνέχισαν να εργάζονται ακολουθώντας τα βήματα που προτείνει το [φύλλο εργασίας](#) στην κατεύθυνση συγγραφής παραγράφου με αναλογία, με αφορμή τον επίλογο της ομιλίας του Γ. Σεφέρη στη Στοκχόλμη.

Εικόνα 23. Οι ομάδες εργάζονται

Χρειάστηκε να δώσω διευκρινίσεις –το ζήτησε μια ομάδα, διέκοψα την εργασία και απευθύνθηκα στην ολομέλεια–σχετικά με τον συγκεκριμένο τρόπο ανάπτυξης

παραγράφου. Μετά οι ομάδες συνέχισαν την εργασία τους και ολοκλήρωσαν τη συγγραφή παραγράφων.

Εικόνα 24. Οι ομάδες συνεχίζουν τη δουλειά τους

Ακολούθησε η ανακοίνωση των παραγράφων στην ολομέλεια:

Παράγραφος με αναλογία

Η λέξη άνθρωπος χάλασε τη Σφίγγα, η ανθρωπιά μπορεί να καταστρέψει σύγχρονα τέρατα. Όπως με μια απλή σκέψη ο Οιδίποδας κατάφερε να ξεπεράσει το τέρας και να λύσει το αίνιγμα της Σφίγγας έτσι και η κοινωνία μπορεί να επιτύχει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που την ταλανίζουν. Προφανώς, αν ένα μεγάλο κομμάτι των ανθρώπων ευαισθητοποιηθεί, τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας όπως η φτώχεια, η εγκληματικότητα και ο ρατσισμός θα λυθούν με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που οι πλούσιοι του πλανήτη μοίραζαν ένα μικρό κομμάτι των περιουσιών τους στις «κατώτερες» κοινωνικές τάξεις η πενία θα αντιμετωπιζόταν και θα μπορούσαν να σωθούν πολλές ζωές. Τελικά, όντως οι άνθρωποι έχουν την ικανότητα και οφείλουν να ανακαλύπτουν νέες καινοτόμες λύσεις ώστε να αποδυναμωθεί και τελικά να πεθάνει το τέρας που μας προκαλεί τρόμο.

Εικόνα 25. Η δουλειά μιας ομάδας

Παράγραφοι με αναλογία

Αναλογία

Η λέξη άνθρωπος χάλασε τη Σφίγγα, η ανθρωπιά μπορεί να καταστρέψει σύγχρονα τέρατα. Είναι γνωστό από τη μυθολογία, ότι όταν ο Οιδίποδας είπε τη λύση του προβλήματος, δηλαδή άνθρωπος, η Σφίγγα, το τέρας καταστράφηκε. Έτσι και στην εποχή μας η πρόθυμη, οργανωμένη και καλοπροαίρετη ανθρώπινη προσπάθεια είναι ικανή να αντιμετωπίσει σύγχρονες δυσμενείς καταστάσεις που απειλούν και πλήττουν την ανθρωπότητα.

Εικόνα 26. Όπως το σκέφτηκε μια άλλη ομάδα

Παράγραφος με αναλογία

Η λέξη άνθρωπος χάλασε τη Σφίγγα, η ανθρωπιά μπορεί να καταστρέψει σύγχρονα τέρατα. Όπως η αυτοθυσία καταστρέφει τον εγωισμό και την ιδιοτέλεια. Όπως η ηθική ανάπτυξη της τεχνολογίας μέσα από επιστημονικά επιτεύγματα και της επιστήμης μέσα από την τεχνολογική πρόοδο διαλύουν κάθε στοιχείο τριτοκοσμικής αντίληψης. Οι αξίες και οι αρετές του ανθρώπου μέσα από την καλλιέργεια υπερπηδούν τα εμπόδια της μισαλλοδοξίας και του εγωκεντρισμού του.

Εικόνα 27. Άλλη οπτική από μια τρίτη ομάδα

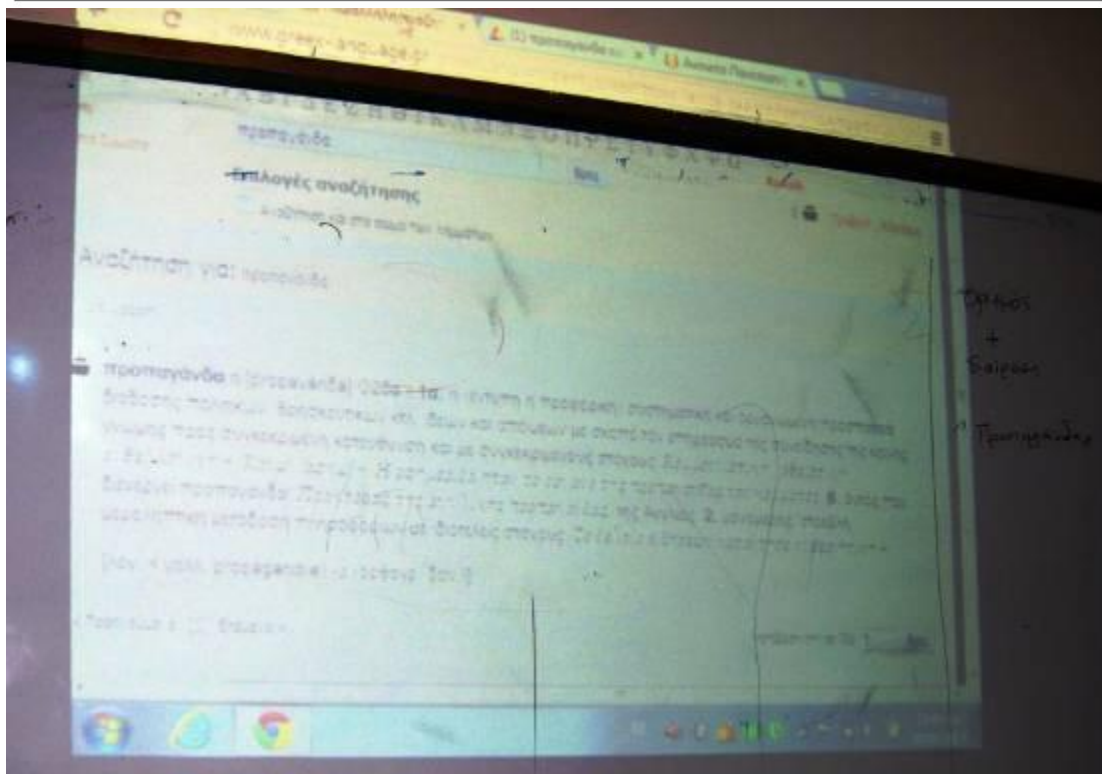
Την παρουσίαση κάθε παραγράφου ακολουθούσε συζήτηση και σχολιασμός. Συμμετείχαν τόσο οι μαθητές όσο και εγώ.

Την επόμενη διδακτική ώρα ασχοληθήκαμε με το τελευταίο μέρος του σεναρίου, τη συγγραφή παραγράφων με ορισμό και διαίρεση. Καταλαβαίνοντας από τις ερωτήσεις τους ότι οι μαθητές πελαγοδρομούν επιχειρώντας να αποδομήσουν τον λόγο των σχολικών αναγνωστικών (του ελληνικού, της δικτατορίας του Ι. Μεταξά και του αλβανικού, του καθεστώτος του Εμβέρ Χότζα) προτίμησα να κουβεντιάσουμε όλοι μαζί στην τάξη, δίνοντας εγώ το ιστορικό πλαίσιο και μετά οι μαθητές να επιστρέψουν στις ομάδες τους να εργαστούν.

Εικόνα 28. Οι μαθητές επιστρέφουν στην εργασία τους στις ομάδες

Σε αρκετές περιπτώσεις διαπίστωσα δυσκολία στην προσπάθεια για συγγραφή παραγράφου με ορισμό και διαίρεση. Η δυσκολία συνίστατο, κυρίως, στον τρόπο αξιοποίησης του ορισμού του λεξικού Τριανταφυλλίδη στον οποίο παραπέμπει το φύλλο εργασίας. Έτσι αποφάσισα να προβάλω στον πίνακα τον ορισμό, προκειμένου να τον μελετήσουμε όλοι μαζί. Από τη συζήτηση που ακολούθησε κατάλαβα ότι οι περισσότεροι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με την αναζήτηση ορισμών στα ηλεκτρονικά λεξικά ούτε με το είδος του ορισμού.

Εικόνα 29. Προβολή του ορισμού της προπαγάνδας

Μετά την από κοινού προσέγγιση του ορισμού οι μαθητές συνεργάστηκαν στη συγγραφή παραγράφων με ορισμό και διαίρεση.

Παράγραφος με ορισμό και διαίρεση

Με τον όρο προπαγάνδα νοείται η προφορική ή έντυπη προσπάθεια διάδοσης πολιτικών, θρησκευτικών και άλλων απόψεων. Η προφορική διάδοση επιτυγχάνεται μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης, μέσω των ομιλιών και γενικά του προφορικού λόγου. Από την άλλη η έντυπη προπαγάνδα μεταδίδεται μέσω της εφημερίδας ή ενημερωτικών φυλλαδίων. Όπως και να έχει ο στόχος της προπαγάνδας είναι να καθοδηγεί τα άτομα σε ένα συγκεκριμένο στόχο και σε συγκεκριμένη κατεύθυνση.

Εικόνα 30. Η δουλειά μιας ομάδας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Παράγραφος με ορισμό – διαίρεση

Καθημερινά γινόμαστε θύματα προπαγάνδας σε όλους τους τομείς της ζωής μας. Ως προπαγάνδα ορίζουμε τη μετάδοση διαστρεβλωμένων πληροφοριών που σκοπό έχουν να δημιουργήσουν στο άτομο ανορθόδοξες αντιλήψεις και ιδεολογίες. Ο τρόπος διάδοσης της προπαγάνδας γίνεται ποικιλόμορφα. Μπορεί δηλαδή να γίνεται μέσω του κίτρινου τύπου και των φυλλάδων που περνάν από τα χέρια μας καθημερινά. Ακόμη μπορεί να γίνει και προφορικά με τη χρήση ξύλινου λόγου από ισχυρά πρόσωπα, είτε σε διαδηλώσεις, είτε μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης, αλλά και με κατ' ιδίαν συναντήσεις με σκοπό την ποδηγέτηση των σκέψεων του ατόμου.

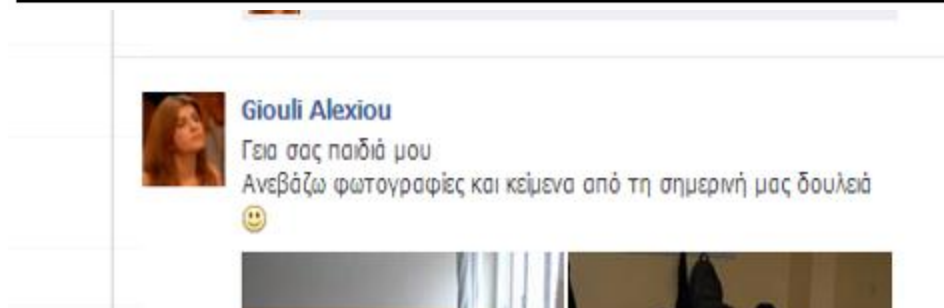
Εικόνα 31. Μια άλλη ομάδα κατέληξε

Με ορισμό – διαίρεση

Προπαγάνδα είναι η μονομερής, μεροληπτική μετάδοση πληροφοριών με έντυπο ή προφορικό τρόπο προκειμένου να διαδοθούν κυρίως θρησκευτικές ή πολιτικές απόψεις και ιδέες με σκοπό τον επηρεασμό της συνείδησης της κοινής γνώμης προς συγκεκριμένη κατεύθυνση και συγκεκριμένους στόχους. Βλέπουμε εξ ορισμού λοιπόν πως η προπαγάνδα μπορεί να ασκείται είτε με έντυπο, είτε με προφορικό λόγο. Αρχικά τα ΜΜΕ, η εξουσία, οι θρησκείες μπορούν να προπαγανδίζουν μέσα από εφημερίδες, περιοδικά, έντυπα, αλλά και σχολικά εγχειρίδια. Από την άλλη μεριά συστηματική και οργανωμένη προσπάθεια διάδοσης ιδεών γίνεται μέσω του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης, αλλά ζωντανά μέσω συζητήσεων ή ομιλιών.

Εικόνα 32. Μια ακόμη δουλειά από μια άλλη ομάδα

Ακολούθησε η ανακοίνωση των εργασιών και ο σχολιασμός τους. Στάθηκε αδύνατον να ανεβάσουμε από το σχολείο στη σελίδα μας στο Facebook τις δουλειές μας, γι' αυτό ανέλαβα εγώ την ανάρτηση το ίδιο απόγευμα από το σπίτι.

Εικόνα 33. Αναγγελία της ανάρτησης

Πολύ γρήγορα άρχισαν τα like(κυρίως στις φωτογραφίες)

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(κοινό για όλες τις ομάδες)

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί (στηρίζεται στο εισαγωγικό κείμενο της ενότητας του σχολικού μας βιβλίου), συμβουλευτείτε τις παραπομπές, συνεργαστείτε και κάντε τις παρακάτω εργασίες. Οι παράγραφοι που καλείστε να συνθέσετε είναι μέρος του υλικού που συγκεντρώνετε προκειμένου να γράψετε άρθρο με παρόμοιο θέμα για την ιστοσελίδα του σχολείου σας.

1^ο δίωρο

Στη θεματική ενότητα του αντιθετικού δίδυμου "Δίκαιος και Άδικος Λόγος" συστεγάζονται άρθρα, συνεντεύξεις, αποσπάσματα από αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες, πανηγυρικοί λόγοι, εισηγήσεις συνεδρίων, ποιήματα και άλλα ποικίλα κείμενα, τα οποία υποστηρίζουν αντίθετες θέσεις αναφορικά με το δίκαιο και το άδικο, και τα συναφή επί μέρους θέματα, στα οποία διακλαδίζεται το δίκαιο και το άδικο.

Έτσι, στον άξονα του Δίκαιου και του Άδικου Λόγου, στον οποίο στοιχεί ο άξονας "Γλώσσα της παιδείας και γλώσσα της εξουσίας", διαρθρώνονται τα ακόλουθα κείμενα:

1. Ένα άρθρο με τον τίτλο "Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας" (σ. 220), με το οποίο δίνονται βασικά γνωρίσματα της γλώσσας της εξουσίας και το κύριο γνώρισμα της γλώσσας της παιδείας. Ιδιαίτερα υπογραμμίζεται ότι η εξουσία παραμορφώνει τη γλώσσα με σκοπό να τη χρησιμοποιήσει, για να υπηρετήσει τις επιδιώξεις της και τα συμφέροντά της. Εννοείται ότι δεν αναφερόμαστε σε κάθε εξουσία. Αναφερόμαστε, κυρίως στην εξουσία, η οποία χρησιμοποιεί τη δύναμή της προκειμένου να υπηρετήσει τα δικά της συμφέροντα ή τα συμφέροντα των ολίγων σε βάρος των συμφερόντων του ατόμου, των λαών και της ανθρωπότητας. ... Ακριβώς σ' αυτήν τη γλώσσα του Άδικου Λόγου αντιτάσσεται η γλώσσα της παιδείας, που κύριο γνώρισμά της έχει την ελευθερία: ο άνθρωπος ελεύθερος απέναντι σε κάθε άδικη δέσμευση.

ΑΣΚΗΣΗ 1^η : Αφού διαβάσετε το άρθρο "Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας" (σ. 220) -μπορείτε να το βρείτε και [ΕΔΩ](#) (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283 -285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο και [ΕΔΩ](#) (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο) - να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μία παράγραφο που να αναπτύσσεται με **σύγκριση και αντίθεση** (Γλώσσα Παιδείας – Γλώσσα εξουσίας). Μπορείτε βέβαια να χρησιμοποιήσετε και στοιχεία από αυτά που έχουν αναγραφεί στον πίνακα.

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου να την αναρτήσετε στο facebookστη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ - ΣΧΟΛΙΑ	
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2^ο δίωρο

2. ..."Ο διάλογος Προμηθέα-Ερμής" (σ. 226) στην τραγωδία του Αισχύλου "Προμηθέας Δεσμώτης", όπου ο Προμηθέας αναδεικνύεται νικητής στη σύγκρουσή του με τους θεούς και "με τιτανική προσπάθεια ανοίγει το δρόμο προς τις πηγές της ζωής και της ελευθερίας". Ο Δίκαιος Λόγος, τον οποίο εκφράζει ο Προμηθέας, λυγίζει τον Άδικο Λόγο της εξουσίας του Δία.

ΑΣΚΗΣΗ 2^η : Αφού διαβάσετε το "διάλογο Προμηθέα-Ερμής" -μπορείτε να το βρείτε και [ΕΔΩ](#) (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283 -285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο [ΕΔΩ](#) (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο) - να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μία παράγραφο που να αναπτύσσεται με αιτιολόγηση στην οποία να δείχνετε γιατί ο λόγος της Παιδείας οφείλει να είναι επαναστατικός.

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου να την αναρτήσετε στο facebookστη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	
-	
ΣΧΟΛΙΑ	

		
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

Στον ίδιο άξονα του ελεύθερου λόγου διαρθρώνεται και

3. "Ο Διάλογος Αντιγόνης Κρέοντα" (σ. 231), στον οποίο κυριαρχεί η Αντιγόνη, η οποία δεν υποχωρεί στην εξουσιαστική δύναμη του Κρέοντα, αλλά αντιτάσσει στον αυθαίρετο λόγο της εξουσίας το Δίκαιο Λόγο της ηθικής και της αγάπης. Ανάλογα δείγματα αντιεξουσιαστικού λόγου προσφέρει και ο χριστιανικός ελληνισμός. Είναι γνωστή
4. Η απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου στον απεσταλμένο του αυτοκράτορα, ο οποίος τον απειλούσε ακόμη και με θάνατο, αν δεν υποχωρούσε στα κελεύσματά του. Άκαμπτος ο ιεράρχης αρθρώνει τον δίκαιο λόγο του και ταπεινώνει τον αντίπαλο του.

ΑΣΚΗΣΗ 3^η : Αφού διαβάσετε το "Διάλογο Αντιγόνης Κρέοντα" και την απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου- μπορείτε να τα βρείτε και ΕΔΩ (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο) - και αφού συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283 -285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο ΕΔΩ(βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- να συμπληρώσετε στο πλαίσιο που ακολουθεί την παράγραφο ώστε να αναπτύσσεται με αίτια αποτελέσματα και παραδείγματα,(συνδυασμός μεθόδων).

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου να την αναρτήσετε στο facebook της σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	Ο Δίκαιος λόγος δεν μπορεί παρά να διαθέτει αδιάσειστα επιχειρήματα.
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ - ΣΧΟΛΙΑ	
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

3^ο δίκτυο

5. Αυτή η αναδρομή στο παρελθόν με κείμενα ανθολογημένα από μεγάλες πνευματικές δημιουργίες δείχνει τις τεράστιες ψυχικές και ηθικές δυνάμεις του ανθρώπου που πραγματώνει τον Δίκαιο Λόγο. Γι' αυτό και τα κείμενα που ακολουθούν στον άνθρωπο αναφέρονται. Χαρακτηριστική του είδους είναι η "Ομιλία" που παρουσίασε ο Γ. Σεφέρης στη Σουηδική Ακαδημία της Στοκχόλμης την ημέρα που τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ της Λογοτεχνίας. Το κλείσιμό της δηλώνει εμφατικά την πίστη του ποιητή στον άνθρωπο και στις τεράστιες δυνάμεις που κρύβει μέσα του. ... Γράφει ο Σεφέρης:

■ "Όταν, στο δρόμο της Θήβας, ο Οιδίπους συνάντησε τη Σφίγγα, κι αυτή του έθεσε το αίνιγμά της, η απόκρισή του ήταν: ο άνθρωπος. Τούτη η απλή λέξη χάλασε το τέρας. Έχουμε πολλά τέρατα να καταστρέψουμε. Ας συλλογιστούμε την απόκριση του Οιδίποδα".

ΑΣΚΗΣΗ 4^η : Αφού διαβάσετε την "Ομιλία" του Σεφέρη στη Σουηδική Ακαδημία - μπορείτε να τη βρείτε και ΕΔΩ(βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283 -285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο ΕΔΩ(βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μια παράγραφο που να αναπτύσσεται με αναλογία (Η λέξη άνθρωπος χάλασε τη Σφίγγα, η ανθρωπιά μπορεί να καταστρέψει σύγχρονα τέρατα) .

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου να την αναρτήσετε στο facebookστη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	
-	
ΣΧΟΛΙΑ	
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

6. Το λυπηρό, βέβαια, είναι ότι οι λαοί στα σχολεία τους καλλιεργούν το μίσος, την εκδίκηση και την περιφρόνηση για τους άλλους λαούς, και την έπαρση και την υπερτίμηση για τον εαυτό τους. Κι αυτό φτάνει σε ακραίες καταστάσεις, όταν οι λαοί μέσα από ανώμαλες πολιτικές συγκυρίες οδηγούνται στον ολοκληρωτισμό. Η λεγόμενη "εθνική αγωγή" τότε αποκτά τη διάσταση της προπαγάνδας μέσα στο σχολείο. Ο ολοκληρωτισμός ασεβεί προς το παιδί, την παιδεία και το δάσκαλο. Μεταχειρίζεται τους πάντες και υποτάσσει τα πάντα στη δύναμη της εξουσίας, για να αισθάνεται ασφαλής. Αναζητάει, βλέπετε, τα ερείσματά του, διότι ποτέ δεν κερδίζει την αγάπη και την εμπιστοσύνη του λαού. Ο άνθρωπος τότε δεν πορεύεται προς τον άλλο άνθρωπο. Διευρύνονται τα χάσματα ανάμεσα στα άτομα και τους λαούς.

Ανοίγει έτσι το κεφάλαιο "Εθνική Αγωγή και ολοκληρωτισμός" (σ. 245), όπου καταχωρίζονται κείμενα σχολικών εγχειριδίων, με τα οποία οι δικτατορίες παγιδεύουν τους νέους και προσπαθούν να τους προσεταιριστούν. Γι' αυτό και δεν διστάζουν να εισβάλλουν στα σχολεία, να καταλύουν ή να νοθεύουν κάθε μορφωτική αξία και να καλλιεργούν στις συνειδήσεις των ανώριμων βλαστών την προσωπολατρία· ο δικτάτορας πάνω από όλα και μοναδικός. Τα κείμενα, καθώς και οι χαρακτηριστικές εικόνες που τα συνοδεύουν, έχουν ανθολογηθεί από ελληνικά και αλβανικά αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του ΕνβέρΧότζια. Κυρίαρχα στοιχεία όλων αυτών των κειμένων είναι ο δογματισμός, η υποκρισία, η κολακεία, οι γλυκεροί τόνοι, η απροκάλυπτη προπαγάνδα, η αδιακρισία, η αναίδεια, ο πληθωρικός λόγος, ο μεσσιανισμός. Ο δικτάτορας παρουσιάζεται ως ο μεγάλος Μεσσίας, ο οποίος, άλλοτε "ελέω θεού" και άλλοτε "ελέω λαού" έρχεται να μας σώσει.

ΑΣΚΗΣΗ 5^η : Αφού μελετήσετε τα κείμενα των σχολικών εγχειριδίων που ανθολογήθηκαν από τα αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του ΕνβέρΧότζια - μπορείτε να βρείτε τα κείμενα και ΕΔΩ (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283 -285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο, Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο ΕΔΩ (βλέπε το συνοδευτικό φάκελο)- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μια παράγραφο που να αναπτύσσεται με **ορισμό και διαίρεση**, προσπαθώντας να αποδώσετε τον ορισμό της προπαγάνδας, όπως αποτυπώνεται στα σχολικά εγχειρίδια των ολοκληρωτικών καθεστώτων . Για τον ορισμό της προπαγάνδας μπορείτε να βοηθηθείτε κάνοντας κλικ ΕΔΩ

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου να την αναρτήσετε στο facebook της σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ -	
ΣΧΟΛΙΑ	
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

Δίνονται τα φύλλα εργασίας που αξιοποιούνται στην εφαρμογή και με τα οποία έχουμε συνδέσει (εσωτερικός υπερδεσμός) αντίστοιχα σημεία της διδακτικής πορείας.

Ζ. ΑΛΛΕΣΕΚΔΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά τη συγγραφή έχει διατυπωθεί πως το σενάριο αποτελεί πρόταση που μπορεί να διδαχθεί είτε ακολουθώντας τη σειρά που προτείνει (έμμεσα) το σχολικό βιβλίο με τον τρόπο με τον οποίο διατάσσει την ύλη, προς το τέλος δηλαδή της σχολικής χρονιάς, είτε καταστρατηγώντας τη σειρά που υποβάλλει το σχολικό βιβλίο, στην αρχή του σχολικού έτους. Κατά την εφαρμογή αυτή προτίμησα τη δεύτερη εκδοχή: Έτσι η διδασκαλία του τρόπου ανάπτυξης των παραγράφων απέκτησε ουσιαστικότερο ρόλο, γιατί με τον τρόπο αυτό διερεύνησα το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών για το συγκεκριμένο θέμα και είχα όλο τον χρόνο να επιμείνω στα σημεία που χρειαζόταν προκειμένου να καλύψω κενά, να δώσω διευκρινίσεις, να συμβάλω στην εμπέδωση κτλ. Επίσης με αυτόν τον τρόπο, όπως προβλέπεται στο σενάριο, χρησιμοποίησα τη θεματική «Γλώσσα της Παιδείας» ως γέφυρα για τη διδασκαλία της ευρύτερης ενότητας Παιδεία.

Κατά την εφαρμογή θεώρησα καλό να δώσω ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα του φασιστικού χαιρετισμού, ως μέρος της γλώσσας της εξουσίας, και να επεκταθώ λίγο περισσότερο με σχετική συζήτηση από ότι υπολόγιζα, όταν σχεδιάζα το σενάριο, αφού η επικαιρότητα (δολοφονία του Παύλου Φύσσα – συλλήψεις στελεχών της Χρυσής Αυγής) ανέδειξε την αναγκαιότητα τέτοιων συζητήσεων.

Καθαρά λειτουργικοί λόγοι με ανάγκασαν επίσης κάθε φορά, πριν από κάθε δίωρο, να ανεβάζω από την αρχή στην επιφάνεια εργασίας των φορητών υπολογιστών που χρησιμοποιούσαν οι ομάδες το φύλλο εργασίας, εφόσον οι φορητοί υπολογιστές χρησιμοποιούνται από πολλούς συναδέλφους και μαθητές κατά τη

διάρκεια πολλών μαθημάτων στο σχολείο, με αποτέλεσμα να χάνονται συχνά τα δεδομένα.

Κατά τα άλλα η εφαρμογή κύλησε χωρίς σημαντικά απρόοπτα και υπηρέτησε το σχεδιασμό του σεναρίου. Οι μαθητές πιστεύω πως συνεργάστηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό μεταξύ τους και επετεύχθη ο στόχος της μεθοδικής διδασκαλίας του τρόπου ανάπτυξης των παραγράφων σε συνδυασμό με το θεματικό περιεχόμενο του κεφαλαίου Δίκαιος και Άδικος λόγος. Επιπλέον, η χρήση εικονικού χώρου (Facebook) λειτούργησε θετικά, κρατώντας ζωντανό το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα και εξασφαλίζοντας συνέχεια της ροής και εγείροντας προβληματισμούς, προετοιμάζοντας δηλαδή με αυτόν τον τρόπο τις συζητήσεις που ακολουθούσαν στην τάξη.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Α. 2003. *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας με τις νέες τεχνολογίες, Θεωρία και πράξη*, εκδ. Πατάκη.

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bthmia.pdf [15.11.2010]

Οδηγίες για τη Διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο (Σχολικό έτος 2006-2007), ΟΕΔΒ 2006, 101-104, 147.

Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος)* ΕΑΙΤΥ.